

DZIENNIK PRAW

PANSTWA POLSKIEGO.

WARSZAWA.

№ 29.

3 kwietnia 1919.

Treść. 251. Ustawa o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi	411
252. Ustawa w sprawie zaciągnięcia pożyczki w wysokości 5 miliardów franków	414

251.

USTAWA

z dnia 28 marca 1919 r.

o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi.

Art. 1. Zatargi zbiorowe pomiędzy robotnikami rolnymi a pracodawcą lub pracodawcami, niezatwione przez strony, mogą być załatwiane przez nie przy pomocy: 1) Inspektorów Pracy w rolnictwie, oraz 2) przez Komisję Rozjemczą.

Art. 2. Na żądanie jednej ze stron lub z własnej inicjatywy, Inspektor Pracy w rolnictwie wzywa do siebie obie strony osobiście, lub ich delegatów, dla wzajemnego porozumienia się stron i zawarcia ugody.

Art. 3. Jeżeli liczba zainteresowanych w sporze pracodawców lub pracowników przewyższa 10, każda ze stron jest obowiązana wybrać 3—7 delegatów. O ile strony nie dokonały same uprzednio wyborów, Inspektor Pracy w rolnictwie lub osoba, przez niego upoważniona, zwołuje dla dokonania wyborów oddzielne zebranie dla każdej ze stron. Pracodawca lub pracownik, uchylający się od udziału w wyborach, ulega grzywnie w wysokości: pracodawca od 1000 do 2000 marek, pracownik od 5 do 10 mk., wymierzanej w drodze art. 12 dekretu z dn. 3-go stycznia 1919 r. o urządzeniu i działalności Inspekcji Pracy, względnie tych postanowień karnych, które w miejsce tego dekretu wydane zostaną.

Art. 4. Strony, względnie ich delegaci, winni niestawienia się bez uzasadnionych powodów na wezwanie Inspektora Pracy w rolnictwie, ulegają grzywnie, wymierzonej w drodze art. 12 dekretu z dn. 3-go stycznia 1919 r. o urządzeniu i działalności Inspekcji Pracy, względnie tych postanowień karnych, które w miejsce tego dekretu wydane zostaną, w wysokości: delegaci pracodawców do 3000 mk., delegaci pracowników do 50 mk.

Art. 5. Jeżeli nie dojdzie do zawarcia ugody w drodze, wskazanej w art. 2, Inspektor Pracy, w razie zgłoszenia przez którąkolwiek ze stron żądania rozważenia sprawy przez Komisję Rozjemczą, proponuje drugiej stronie oddanie sporu do rozstrzygnięcia powyższej Komisji. Jeżeli obie strony wyraziły zgodę na poddanie się orzeczeniu Komisji Rozjemczej, Inspektor Pracy zwołuje posiedzenie Komisji, wyznaczając miejsce i termin zebrania.

Art. 6. Komisja rozjemcza składa się:

- 1) z pięciu przedstawicieli pracodawców;
- 2) z pięciu przedstawicieli pracowników rolnych;
- 3) z przewodniczącego, powołanego za zgodą obu stron; w razie niedojścia stron do zgody co do osoby przewodniczącego, przewodniczący wyznaczony przez Ministerstwo Pracy inspektor sąsiedniego obwodu lub specjalny delegat tegoż Ministerstwa.

W razie powołania superarbitra drogą wyborów Inspektor Pracy w rolnictwie uczestniczy na posiedzeniu Komisji Rozjemczej z głosem doradczym.

Art. 7. Jako przedstawiciele pracowników i pracodawców do Komisji Rozjemczej winny być powołane osoby, delegowane każdorazowo przez Związki Zawodowe pracowników rolnych oraz Związki Zawodowe pracodawców, o ile takowe istnieją na terenie powiatu i są zarejestrowane zgodnie z przepisami prawa. Osoby te winny mieć ukończonych lat 21.

Jeżeli na terenie powiatu działa więcej niż jeden Związek Zawodowy i jeżeli Związki Zawodowe na zebraniu u Inspektora Pracy nie dojdą do porozumienia co do wyboru przedstawicieli, ma zastosowanie art. 8 ustawy niniejszej.

Art. 8. W powiatach, gdzie niema Związków, odpowiadających wymaganiom art. 7, Komisarz Rządowy na wezwanie Inspektora Pracy w rolnictwie zarządza oddzielne wybory przedstawicieli pracowników i pracodawców. Pracodawcy i pracownicy każdej gminy wybierają po jednym delegacie na jeden rok. Wybrani w ten sposób delegaci wyłaniają na wezwanie Inspektora Pracy w rolnictwie pięciu przedstawicieli do Komisji Rozjemczej oraz taką liczbę zastępców.

Art. 9. Prawo wyborcze czynne mają wszyscy pracownicy poci obojga, utrzymujący się z pracy najemnej w rolnictwie, leśnictwie, ogrodnictwie lub dziedzinach ściśle związanych z rolnictwem, o ile ukończyli lat 16; prawo bierne posiadają osoby, mające ukończonych lat 21. Ze strony pracodawców prawo czynne przysługuje osobom, zatrudniającym robotników wymienionych w zdaniu pierwszym artykułu niniejszego.

Art. 10. Komisje Rozjemcze są powoływane w wypadkach przewidzianych w art. 5 i urzędują do czasu rozstrzygnięcia przedłożonych im spraw. Osoby, obrane lub delegowane do Komisji Rozjemczej, nie mogą uchylać się bez dostatecznych powodów od pełnienia swych obowiązków pod gro-

zą grzywny, wymierzanej w drodze art. 12 dekretu z dn. 3-go stycznia 1919 r. o urządzeniu i działalności Inspekcji Pracy, względnie tych przepisów karnych, które zamiast tego dekretu wydane zostaną, w wysokości: pracownicy—do 200 mk., pracodawcy—3.000 mk.

Art. 11. Członkowie Komisji Rozjemczej otrzymują diety i zwrot kosztów podróży w wysokości przewidzianej przez przepisy wykonawcze Ministerstwa Ochrony Pracy. Skarb Państwa pokrywa wszelkie koszty, związane z czynnościami Komisji Rozjemczych.

Art. 12. Postępowanie Komisji Rozjemczej podlega przepisom następującym:

1) Dla prawomocności zebrań Komisji jest konieczna obecność przewodniczącego oraz równej liczby przedstawicieli każdej ze stron, conajmniej po 3 z każdej strony.

2) Postępowanie sprawdzania dowodów (badanie świadków, wyjaśnienia biegłych i rzeczoznawców i t. d.) odbywa się publicznie po zawezwaniu i w obecności stron, o ile się stawiły.

3) Orzeczenia Komisji zapadają większością głosów po publicznych ustnych rozprawach stron.

4) Strony mogą bronić swych interesów bezpośrednio, przez swych delegatów (art. 2 i 3) lub pełnomocników.

5) Przewodniczący Komisji Rozjemczej ma na posiedzeniach Komisji prawa przewodniczącego na posiedzeniach sądowych.

6) Narady członków Komisji są tajne.

7) Protokoły, orzeczenia i postanowienia Komisji winny być wytuszczone na piśmie i opatrzone podpisami członków Komisji.

8) Postępowanie jest bezpłatne.

9) Pełnomocnictwa i dokumenty, składane Komisji Rozjemczej, są wolne od opłat stempowych.

Art. 13. Orzeczenia Komisji Rozjemczej obowiązują strony na okres czasu, przewidziany w postanowieniu Komisji. Okres ten nie może być dłuższy niż jeden rok przy uwzględnieniu zwyczajowych terminów umowy. Indywidualne umowy pracy, zawierające warunki dla pracowników mniej korzystne, niż ugoda (art. 2) lub orzeczenie Komisji Rozjemczej, są w odnośnych punktach nieważne; nieważne części umowy ulegają z mocy ustawy zastąpieniu przez odnośne części ugody lub orzeczenia.

Art. 14. Ugody (art. 2) i orzeczenia Komisji Rozjemczej stanowią podstawę dla zawarcia indywidualnych umów pracy w ten sposób, że pozostanie pracownika w majątku oznacza zawarcie indywidualnej umowy pracy na warunkach ugody lub orzeczenia. Pracodawca nie ma prawa usuwać z majątku pracownika, który zawarł ugodę albo poddał się orzeczeniu Komisji Rozjemczej.

Art. 15. Powstałe na podstawie ugody lub orzeczenia Komisji Rozjemczej umowy pracy (art. 14) podlegają ogólnym przepisom prawa cywilnego i o umowie pracy w szczególności. Niewykonanie obowiązków pociąga za sobą konsekwencje przewidziane w prawie cywilnym, w szczególności zaś w razie uznania umowy przez sąd za rozwiązaną z winy pracowników, utratę praw, wynikających z umowy np. utratę prawa do korzystania z mieszkania, pastwiska i innych świadczeń, przewidzianych w umowie, (przyczem pracownikowi muszą być zwrócone jego nakłady na uprawę oddanych mu w posiadanie gruntów); w razie rozwiązania umowy pracy z winy pracodawcy, obowiązek zapłacenia pracownikowi należnego mu wynagro-

dzenia za cały czas, brakujący do upływu terminu umowy, przyczem do wynagrodzenia jest wliczona wartość świadczeń w naturze (mieszkanie, ordynarja, korzystanie z pastwiska, roli, ogrodu i t. p.).

Art. 16. Przepisy wykonawcze w rozwinięciu ustawy niniejszej wydaje Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z odnośnymi Ministrami.

Art. 17. Ustawa niniejsza obowiązuje od daty ogłoszenia w Dzienniku Praw.

Marszałek:

Trąpczyński

Prezydent Ministrów:

I. J. Paderewski

Minister Spraw Wewnętrznych:

S. Wojciechowski

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

Minister Ochrony Pracy i Opieki Społecznej:

J. Iwanowski

252.

U S T A W A

z dnia 28 marca 1919 r.

w sprawie zaciągnięcia pożyczki w wysokości 5 miliardów franków.

Art. 1. Sejm upoważnia Ministra Skarbu do zaciągnięcia pożyczki państwowej zagranicznej do wysokości 5 miliardów franków na warunkach możliwie dla skarbu najkorzystniejszych.

Art. 2. Rząd przedłoży Sejmowi szczegółowy plan użycia funduszy wpływających, których użycie nastąpić może dopiero po zatwierdzeniu przez Sejm planu użycia.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 4. Wykonanie jej poleca się Ministerstwu Skarbu.

Marszałek:

Trąpczyński

Prezydent Ministrów:

I. J. Paderewski

Minister Skarbu:

Dr. English